

ปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Good Corporate Governance Factors Affecting Planning of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

พันธ์แสน ใจชื่น ปภัสวรรณ ภูสุวรรณ ศิริกัญญา พิงงาม อุภาวดี เนืองวรรณะ วรกร แชมเมืองปัก
ขวัญนรี กล้าปราบโจร ฐิติพร พระโพธิ์ และสร้อยเพชร ลิสสิ

Pansaen Chaichuen, Phaphatswan Phusuwan, Sirikunya Pung-ngam, Upawadee Neungwann, Worakron Chammungpuk,
Kwannaree Klaphabchone, Thitiporn Prapho and Sroyet Lissani

หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 71000

Master of Accountancy Program, Faculty of Management Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University, Kanchanaburi 71000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: Pansean.ch59@kru.ac.th

Received: 19 December 2021, Revised: 26 March 2022, Accepted: 15 June 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีและโครงสร้างการบริหารที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 243 บริษัท เครื่องมือที่ใช้การวิจัยโดยใช้แบบรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อมูล CG Score จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในปี พ.ศ. 2563 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา สถิติเชิงอนุมาน ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า สัดส่วนคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 และพบว่าสัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01 แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ และการกระจุกตัวของคณะกรรมการกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง และไม่พบความสัมพันธ์กับระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ และการกระจุกตัวของคณะกรรมการกับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม ผลจากการวิจัยผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อให้มีกำไรทางภาษีลดลง เช่น การกำหนดกลยุทธ์ภาษี การรู้ประเภทของรายได้และค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ เป็นต้น

คำสำคัญ : การกำกับดูแลกิจการที่ดี การวางแผนภาษี โครงสร้างการบริหาร

Abstract

The purpose of this research was to study the relationship between the level of good corporate governance and management structure in affecting tax planning of companies listed on the Stock Exchange of Thailand. The population and samples used in this research were 243 companies listed on the Stock Exchange of Thailand. Research instruments consisted of annual data report forms (Form 56-1), financial statements of companies listed on the Stock Exchange of Thailand, and CG Score data from the website of the Securities and Exchange Commission in 2020. The statistics used for data analysis were descriptive statistics, inferential statistics, Pearson's correlation coefficient analysis, and multiple regression analysis. The statistical significance level was set at the 0.05 level.

The results showed that the independent committee ratio was positively correlated with the real income tax rate at a significant level of 0.05. It was found that the proportion of foreign shareholders was positively correlated with the total asset tax rate at a significant level of 0.01, but not correlated with the good corporate governance score of the proportion of foreign shareholders and the concentration of the board of directors to the actual income tax rate, and there was no correlation with the good corporate governance rating, Non-Executive – NED, and the concentration of the board of directors to the corporate tax rate per total assets. The results of the research of executives or related persons can be used as a guideline for tax planning of companies listed on the Stock Exchange of Thailand in order to reduce tax profits, such as determining tax strategies, knowing the types of income and tax deductible expenses, etc.

Keywords : Corporate Governance, Tax Planning, Administrative Structure

บทนำ

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้จัดงานนำเสนอผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทยประจำปี 2563 ซึ่งในงานดังกล่าวได้นำเสนอผลสำรวจ CGR ประจำปี 2563 พบว่า จากการสำรวจบริษัทจดทะเบียน ทั้งหมด 692 บริษัท คะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทย อยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 83 เปอร์เซนต์ ซึ่งสูงที่สุดตั้งแต่เริ่มทำการประเมิน CGR ในปี 2544 แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนไทยให้ความสำคัญในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการของบริษัทเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบทบาทต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม รวมถึงมีการปรับบทบาทและภาวะผู้นำของคณะกรรมการในการกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมและบุคลากรเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการใน CG Code และสอดคล้องกับความคาดหวังและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศ หากพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายหมวดของผลสำรวจในปี 2563 พบว่าหมวดที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 80 เปอร์เซนต์ขึ้นไปมี 4 หมวด ได้แก่ หมวดสิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และการคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 94, 94, 87 และ 83 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ ส่วนหมวดความรับผิดชอบของคณะกรรมการ แม้จะยังได้รับคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 76 เปอร์เซนต์ แต่มีพัฒนาการที่ดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาโครงสร้างระบบเศรษฐกิจทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก บางธุรกิจต้องปิดตัวลง ขณะที่บางธุรกิจสามารถตอบสนองพฤติกรรมของผู้คนที่เปลี่ยนไปได้อย่างดีส่งผลให้โลกธุรกิจมีการแข่งขันสูงมาก นักลงทุนจึงต้องตระหนักถึงปัจจัยต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจแต่ละประเภท ซึ่งถือเป็นแนวโน้มที่ดี [1]

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงแผนงานปรับปรุงหลักเกณฑ์ CGR ทั้งในส่วนหลักเกณฑ์การประเมินและแนวทางพิจารณาให้คะแนน โดยแต่ละหมวดจะสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนไทยไปสู่ ESG และสามารถเทียบเท่ากับมาตรฐานสากล รวมถึงต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระยะหลัง เพื่อเป้าหมายในการเปิดโอกาสและเตรียมความพร้อมบริษัทจดทะเบียนไทยให้มีศักยภาพในการแข่งขัน เป็นที่ยอมรับในด้านการกำกับดูแลกิจการเมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจโลก ที่สำคัญยังช่วยพัฒนาคุณภาพของตลาดทุนไทยในสายตาของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศได้ในระยะยาวต่อไป การกำกับดูแลกิจการในปัจจุบันมีความท้าทายในบริบทที่เปลี่ยนไป แนวโน้มการให้ความสำคัญกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เกณฑ์ CGR มีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทยให้ก้าวไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของบริษัทจดทะเบียนเพื่อเข้าใจหลักเกณฑ์ของ CGR ที่จะมีการปรับปรุงใหม่ให้มีความทันสมัย และครอบคลุมเรื่อง ESG เพื่อสะท้อนการกำกับดูแลกิจการในมิติด้านความยั่งยืน ซึ่งถือเป็นบทบาทของ IOD ในการสนับสนุนการพัฒนาองค์กรเพื่อความยั่งยืน [2]

การวางแผนภาษีเป็นแนวทาง วิธีการ ที่จะสามารถลดหย่อนภาษีได้โดยถูกต้องตามกฎหมายไม่ใช่อะไรที่หลีกเลี่ยงภาษี บริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีย่อมหมายถึงการเสียภาษีที่สูงขึ้นตามไปด้วย ในประเทศไทยได้มีการกำหนดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลไว้สูงสุดถึงร้อยละ 20 ของกำไร หากบริษัทจะต้องเสียเต็มจำนวนก็นับว่าเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าเลยทีเดียว ในหลาย ๆ

บริษัท การวางแผนภาษีจึงถูกนำมาใช้เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ทำให้ต้นทุนของบริษัทลดลง ส่งผลให้บริษัทมีกำไรสูงขึ้นการวางแผนภาษีจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญ จึงอาจทำให้เป็นข้อจำกัดของบางบริษัท [3]

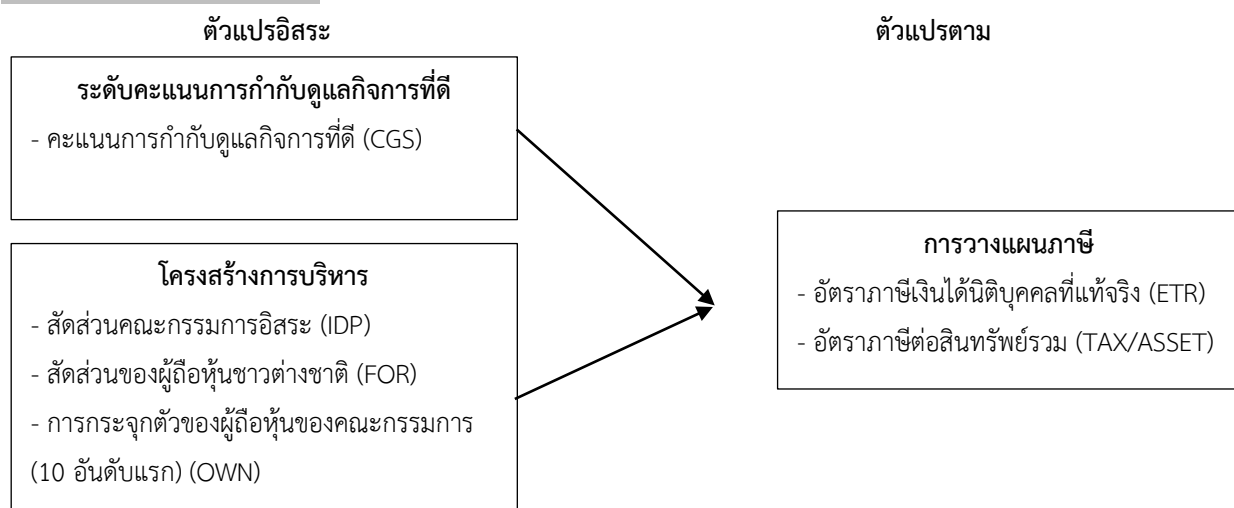
จากงานวิจัยของ น้ำทิพย์ ขำตันวงษ์ (2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในปี พ.ศ. 2556 และ พ.ศ. 2557 พบว่าการวางแผนภาษีที่วัดค่าจากอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการกำกับดูแลกิจการที่วัดค่าจากผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGS) และสัดส่วนคณะกรรมการอิสระในคณะกรรมการของบริษัท (BOARD_SORT) แต่ไม่ได้กล่าวถึงการวางแผนภาษีที่วัดค่าจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) ว่ามีความสัมพันธ์อย่างไรกับการกำกับดูแลกิจการที่วัดค่าด้วยผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGS)

จากงานวิจัยในอดีตข้างต้นนี้ได้ทำการศึกษาผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการและโครงสร้างของคณะกรรมการ คือ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระในคณะกรรมการของบริษัทและประธานฝ่ายบริหารกับประธานคณะกรรมการบริหารเป็นบุคคลเดียวกัน ดังนั้นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา แตกต่างไปจากงานวิจัยข้างต้น คือ ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและโครงสร้างการบริหารส่งผลต่อการวางแผนภาษีหรือไม่ โดยศึกษาจากคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีและเพิ่มโครงสร้างการบริหาร คือ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ สัดส่วนของถือหุ้นชาวต่างชาติและการกระจุกตัวของถือหุ้นของคณะกรรมการ (10 อันดับแรก) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์กลุ่ม MAI ในปี พ.ศ. 2563 เพื่อศึกษาทิศทางของความสัมพันธ์ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการบริหารกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย



รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง

สมมติฐานที่ 2 ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม

- สมมติฐานที่ 3 สัดส่วนคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์กับภาษีเงินได้ที่แท้จริง
- สมมติฐานที่ 4 สัดส่วนคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม
- สมมติฐานที่ 5 สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์กับภาษีเงินได้ที่แท้จริง
- สมมติฐานที่ 6 สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม
- สมมติฐานที่ 7 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับภาษีเงินได้ที่แท้จริง
- สมมติฐานที่ 8 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการวางแผนภาษี

Hoffman (4) ได้ให้ความหมายของการวางแผนภาษี คือ ความพยายามที่จะย้ายค่าใช้จ่ายทางภาษีที่ต้องจ่ายให้กับหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีให้กลับคืนสู่กิจการ ซึ่งการวางแผนภาษีสามารถออกแบบได้ภายใต้ขอบเขตของการลดรายได้ที่ต้องเสียภาษีให้เหลือน้อยที่สุดและไม่ต้องเสียกำไรทางบัญชี [5] ได้สรุปทฤษฎีการวางแผนภาษีของ [4] ที่ชื่อว่า Hoffman's Tax Planning Theory) ว่าการวางแผนภาษีที่กระทบกับกำไรทางบัญชีมี 2 ลักษณะ คือ 1) กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี (Book-Tax Nonconforming Tax Planning) จะทำให้ค่าใช้จ่ายทางภาษีลดลง กำไรสุทธิทางบัญชีจะเพิ่มขึ้น และกระแสเงินสดจะเพิ่มขึ้นด้วยสามารถวัดระดับการวางแผนภาษีโดยใช้ อัตราภาษีที่แท้จริง Effective Tax Rate (ETR) และ 2) กำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง (Book-Tax Conforming Tax Planning) สามารถวัดระดับการวางแผนภาษีโดยใช้อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/OCF) และอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/Total Assets) ถ้าค่า TAX/OCF และ TAX/Total Assets มีค่าต่ำแสดงว่ามีการวางแผนภาษีในระดับสูง

ทฤษฎีตัวแทน

Jensen and Meckling [6] ได้กล่าวว่าทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เกิดขึ้นจากการที่ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของที่เรียกว่าตัวการ ต้องมีตัวแทนที่มีความรู้ความสามารถ (Principle) ไม่สามารถบริหารจัดการงานได้เพียงลำพัง จึงเข้ามาช่วยบริหารงานแทนหรือที่เรียกว่าตัวแทน (Agent) โดยตัวแทน (Agent) มีหน้าที่ตัดสินใจและบริหารงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของบริษัท หรือสรุปได้ว่าทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ในทางธุรกิจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ได้แก่ผู้ถือหุ้น กับผู้บริหารของบริษัทหรือคณะกรรมการบริษัท หากความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ (Principle) และตัวแทน (Agent) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่บริษัทและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น ในทางกลับกัน หากตัวแทนแต่ละฝ่ายมีแรงจูงใจในการตัดสินใจที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ให้แก่ส่วนตน เมื่อไรก็ตามที่หมดผลประโยชน์ และวัตถุประสงค์ของผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารไม่สอดคล้องกัน จะทำให้เกิดปัญหาการขัดแย้งของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ได้เช่นกัน

วิภาดา ศิรินพกุล [7] ได้ศึกษาผลกระทบของกลยุทธ์ในระดับธุรกิจต่อความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนคณะกรรมการอิสระกับผลการดำเนินงาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2556-2560 จำนวน 180 บริษัท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าบริษัทที่ดำเนินกลยุทธ์ในระดับธุรกิจที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระกับผลการดำเนินงานต่างกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

กาญจนา ตั้งภากรณ์ [8] ได้ศึกษาประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของคณะกรรมการที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน

ฐานนท์ คงสุข [9] ได้ศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ส่งผลต่อมูลค่าของกิจการโดยผ่านการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : SET 100

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรวมบริษัทกลุ่มตลาด MAI แต่ไม่รวมบริษัทที่จัดอยู่ในกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ กองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูการดำเนินงาน ประชากรมีทั้งหมด 758 บริษัท [10]

กลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 243 บริษัท โดยใช้สูตรเครชี มอร์แกน [11] ในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และเลือกตัวอย่างที่มีข้อมูลครบถ้วนทุกตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการและโครงสร้างการบริหาร

คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGS) 5 = คะแนนอยู่ในระดับดีเลิศ

4 = คะแนนอยู่ในระดับดีมาก

3 = คะแนนอยู่ในระดับดี

2 = คะแนนอยู่ในระดับพอใช้

1 = คะแนนอยู่ในระดับผ่าน

0 = ไม่ผ่านเกณฑ์ หรือ ไม่ได้รับการประเมิน

สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ (IDP) คือ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ/จำนวนคณะกรรมการทั้งหมด

สัดส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) คือ สัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติ

การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการ (OWN) คือ สัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการ 10 อันดับแรก

ตัวแปรตาม การวางแผนภาษี

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) = ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล/กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติ

บุคคลอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (T - Asset) = ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล/สินทรัพย์รวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากเว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th) ได้แก่ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) รายงานงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อมูล CG Score จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ [12] ในปี พ.ศ. 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าต่ำสุด (Minimum)

1.3 ค่าสูงสุด (Maximum)

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรที่ใช้แต่ละตัวแปร ซึ่งต้องมีค่าต่ำกว่า .80 [13] จึงจะถือว่าตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีปัญหา Multicollinearity

2.2 ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% โดยกำหนดการยอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปร (Pearson Correlation)

ตัวแปร	CGS	IDP	FOR	OWN	ETR	T - Asset
CGS	1					
IDP	.082	1				
FOR	.984	.480	1			
OWN	.334	.691	.059	1		
ETR	.372	.038*	.358	.222	1	
T - Asset	.886	.431	.002**	.072	.863	1

*, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01

จากตารางที่ 1 ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปร (Pearson Correlation) พบว่า สัดส่วนคณะกรรมการ (IDP) มีความสัมพันธ์กันในระดับที่ต่ำมากกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ .038 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสัดส่วนของผู้ถือหุ้นของชาวต่างชาติ (FOR) มีความสัมพันธ์กันในระดับที่ต่ำมากกับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (T-Asset) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ .002 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรอิสระกับการวางแผนภาษี ในด้านอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR)

ปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดี	อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง		t	P - Value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGS)	.009	.014	.593	.554
สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ (IDP)	-.217	.105	-2.068	.040*
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ (FOR)	.000	.001	-.877	.381
การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการ 10 อันดับแรก (OWN)	.000	.001	-1.128	.260
R = .170 R ² = .029 Adjusted R ² = .013 Estimated S.E. = .165 Sig = .135				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าตัวแปรอิสระที่พบความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี ในด้านอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (B = -.217, P > 0.05) หนึ่งตัวแปร คือ สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ (IDP) แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGS) สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ (FOR) และการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการ (OWN)

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรอิสระกับการวางแผนภาษี ด้านอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (T-ASSET)

ปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดี	อัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม			
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	t	P - Value
คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGS)	.000	.003	.053	.958
สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ (IDP)	.018	.018	.978	.329
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ (FOR)	.000	.000	2.978	.003**
การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการ 10 อันดับแรก (OWN)	.000	.000	1.484	.139
R = .229 R ² = .052 Adjusted R ² = .036 Estimated S.E. = .029 Sig = .013				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าตัวแปรอิสระที่พบความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี ในด้านอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (T-Asset) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($B = .000$, $P > 0.01$) หนึ่งตัวแปร คือ สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ (FOR) แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGS) สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ (IDP) และการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการ (OWN)

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย	ผลการวิเคราะห์
H ₁ ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง	ปฏิเสธ
H ₂ ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม	ปฏิเสธ
H ₃ สัดส่วนคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง	ยอมรับ
H ₄ สัดส่วนคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม	ปฏิเสธ
H ₅ สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง	ปฏิเสธ
H ₆ สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม	ยอมรับ
H ₇ การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง	ปฏิเสธ
H ₈ การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม	ปฏิเสธ

จากตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า สมมติฐานที่ 3 สัดส่วนคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง และสมมติฐานที่ 6 สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม ส่วนสมมติฐานที่ 1 และ 7 ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง สมมติฐานที่ 2 และ 8 ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม สมมติฐานที่ 4 และ 5 สัดส่วนคณะกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม และสมมติฐานที่ 5 สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในเรื่องปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGS) สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ (IDP) สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ (FOR) การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการ (OWN) ที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษี ได้แก่ อัตราภาษีเงินได้นิติ

บุคคลที่แท้จริง (ETR) และอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (T – Asset) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [14] ได้ศึกษาผลกระทบของอิทธิพลร่วมระหว่างสัดส่วนคณะกรรมการอิสระและกลยุทธ์ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสัดส่วนคณะกรรมการอิสระส่งผลการดำเนินงานในระยะยาว โดยวัดจากอัตราส่วนผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ [15] ที่พบว่านักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจในการลงทุนในบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งการมีคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีสามารถดึงดูดนักลงทุนต่างชาติได้ รวมถึงสามารถสร้างความมั่นใจในประเด็นการดำเนินงานอย่างชอบธรรม และมีความโปร่งใส

นอกจากนี้ยังพบว่าผลการศึกษาในระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทนที่ได้เสนอแนะว่าหลักการกำกับดูแลกิจการ นอกจากจะสามารถช่วยลดและป้องกันการเกิดปัญหาตัวแทนแล้วนั้น การที่กิจการได้นำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาปฏิบัติและบริหารงานภายในกิจการ กล่าวคือ การที่กิจการมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ย่อมส่งผลให้การบริหารจัดการภายในกิจการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เคยทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการประเมินโดย IOD กับผลการดำเนินงานช่วงก่อนการปรับปรุงและพัฒนาในปี 2557 ที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลการดำเนินงาน กล่าวคืองานวิจัยนี้ไม่สามารถตอบได้ว่าบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจนได้รับผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่มีช่วงคะแนนแตกต่างกันไปจนมีความสัมพันธ์กับมูลค่าของกิจการ [8] และสอดคล้องกับการศึกษาของ [16] ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนคณะกรรมการอิสระของบริษัท กับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัทตามสมมติฐานที่คาดการณ์ไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ [17] ที่มีผลการศึกษาว่าคณะกรรมการอิสระอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในการดำเนินงานของบริษัทเนื่องจากข้อมูลบริษัทส่วนใหญ่ถูกเก็บโดยผู้บริหารระดับสูง และสัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ [18] ที่พบว่าความหลากหลายทางเชื้อชาติไม่ได้มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท แต่ประสิทธิภาพของผลการดำเนินงานแตกต่างกันในปีนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงเวลา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ [19] พบว่ากรรมการชาวต่างชาติไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ ทำให้ไม่สามารถวัดระดับความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน และการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ [20] ที่พบว่าสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัท แสดงว่าสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกจะมากหรือน้อยก็ไม่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ [21] ที่พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์กับการบริหารรายจ่ายภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของงวดปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าความหลากหลายในด้านทักษะความเชี่ยวชาญ ความสามารถและประสบการณ์ของคณะกรรมการ ทักษะที่แตกต่างกันนำไปสู่คำแนะนำที่ดียิ่งขึ้นในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากจำนวนคณะกรรมการที่มากขึ้นมีมุมมองที่กว้างขึ้น มีโอกาสนำกลยุทธ์ต่าง ๆ ทางภาษีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์อัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ [22] ที่พบว่าสัดส่วนจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงาน ซึ่งวัดโดยมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ (EVA) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่พบว่าสัดส่วนของจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัท [20] แสดงว่าไม่ว่าสัดส่วนจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกจะมากหรือน้อยก็ไม่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน

ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ตัววัดค่าและกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างจากงานวิจัยในอดีต ผลจากการวิจัยผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อให้มีกำไรทางภาษีลดลง เช่น การกำหนดกลยุทธ์ภาษี การรู้ประเภทของรายได้และค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพิจารณาปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดี ด้วยตัวแปรอื่นที่น่าสนใจ หรือมีตัวแปรควบคุมเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นต่อการวางแผนภาษี เช่น ขนาดของกิจการ ลักษณะของกิจการ เป็นต้น

2.2 ควรลองศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการวางแผนภาษีด้วยตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เช่น อัตราภาษีกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

2.3 ควรมีการศึกษาถึงแนวทางในการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อให้มีกำไรทางภาษีลดลง

2.4 ควรศึกษาการวางแผนภาษีและความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่าของกิจการและโครงสร้างการถือหุ้น ที่มีการกระจายการถือหุ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิภาดา ศิรินพกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระ ขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์. [การศึกษาด้วยตนเองโครงการปริญญาโททางการบัญชี]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2552.
- [2] นวลนภา อัครพุทธิพรและศิลปพร ศรีจันทะพร. คะแนนประเมินการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการหรือไม่ วารสารวิชาชีพบัญชี 2550; 6:95-105.
- [3] ธัญญา ฉัตรธรรมเย็น. ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100 [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2558.
- [4] Hoffman, W.H. The theory of tax planning. The Accounting Review 1961; 2:274–281.
- [5] รสนา โชติสุวรรณ และสุภา คงทอง. ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับราคาค่าหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 2562; 14(1):23-36.
- [6] Jensen, M. C. and Meckling, W. H. Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. Journal of Financial Economics 1976;3:305 – 360.
- [7] กนกพร จิตติลาภะ. การศึกษาผลกระทบของกลยุทธ์ในระดับธุรกิจต่อความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนคณะกรรมการอิสระกับผลการดำเนินงาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2561.
- [8] กาญจนา ตั้งภากรณ์. ประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการดำเนินงานของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2542.
- [9] ฐานนท์ คงสุข. อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ส่งผลต่อมูลค่าของกิจการโดยผ่านการ วางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : SET 100. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต]. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน; 2563.
- [10] ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 11 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.set.or.th/th/company/companylist.html>
- [11] Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement 1970;30:607-610.

- [12] สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. ผลคะแนน CG Score. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://market.sec.or.th>
- [13] Field, A. Discovering statistic using SPSS for windows. London: Sage ; 2000.
- [14] ศิริธาน ศิริมณีธรรม. ผลกระทบของอิทธิพลร่วมระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระและกลยุทธ์ต่อผลการดำเนินงานของบริษัท กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2555.
- [15] Haniffa, R. M., & Cooke, T. E. Culture, corporate governance and disclosure in Malaysian corporations. *Abacus* 2002; 3: 317-349.
- [16] ทิวาพร พุทธิประเสริฐ. คุณลักษณะของคณะกรรมการและการเข้าร่วมการต่อต้านการทุจริตในองค์กรต่อผลการดำเนินงานของบริษัท กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2558.
- [17] Fosberg, Richard H. Outside directors and Managerial monitoring. *Akron business and Economic review* 1989; 2: 24-33.
- [18] Marimuthu, M., and Kolandaisamy, I. Ethnic and gender diversity in boards of directors and their relevance to financial performance of Malaysian companies. *Journal of Sustainable Development* 2009; 2 (3): 139-148.
- [19] Masulis, R.W., Wang, C., & Xie, F. Globalizing the boardroom: The effects of foreign directors on corporate governance and firm performance. *Journal of Accounting and Economics* 2012; 3:527-554.
- [20] สุขธรา บุพการะกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชิต]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2551.
- [21] ปรียาพร วังเวียง. ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัทกับการบริหารรายจ่ายภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ* 2562; 6(1): 46-64.
- [22] วิภาดา ภาโนมัย และ นงนิตย์ จันทร์จรัส. โครงสร้างคณะกรรมการบริหารกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มธุรกิจและอาหาร. *วารสารการจัดการมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์* 2559; 5(2): 44-55.